THE OLDEST AND MOST POPULAR SLOVENIAN NEWSPAPER IN UNITED STATES OF AMERICA.

AMERIKANSKI SLOVENEC

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU.—S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

ŠTEV. (No.) 204. CHICAGO, ILL., TOREK, 21. OKTOBRA — TUESDAY, OCTOBER 21, 1930. LETNIK XXXIX.

Protestni shod v Forest City nepričakovano lepo uspel

KONGRESMAN, DRŽAVNI SENATOR IN ZASTOPNIK DRŽAVNE ZAKONODAJE NAVZOČI, MESTNI SOLICITOR IN DRUGI AMERIKANCI.

Protestni shod v nedeljo, 12. oktobra t. l., je bil na dvse zadovoljivo obiskan. J. A. Dečman, predsednik je otvoril shod točno ob 3. uri popoldan. Prva točka je bila pesem "America", katero je naše nad vse agilno društvo "Naprej" zapelo. Zatem je govoril v angleškem jeziku domači g. župnik Rev. F. M. Jevnik, kateri je v lepih in izbranih besedah orisal težnje in razložil pomen protestnih shodov. Občinstvo je g. župnika z velikim zanimanjem poslušalo.

Nato je tudi predsednik shoda, Dečman, najprvo v angleškem jeziku razložil pomen današnjega shoda in s tem opozoril odlične ameriške goste in javnost na preganjanje, katero trpijo naši rodni bratje v tužnem Primorju. Govornik si je nadel nalogo, da kolikor mogoče natančno oriše današnje stanje v okupiranem ozemlju in s tem zainteresira višje sloje in predstavnike različnih vlad in mas, posebno vlado Združenih držav. Omenjeno je bilo, da samo zato je bil povabljen kongresnik 15. pennsylvanskega distrikta, Hon. Louis T. McFadden. In ravno zato sta bila tudi povabljena državni senator in zastopnik zakonodaje. Nato je predsednik shoda Dečman tudi v slovenskem jeziku natančno razložil pomen današnjega sestanka. V govoru je prosil, da bodimo kolikor mogoče potrpežljivi in bodimo vsi na svojih mestih, kot možje in žene, domoljubi, in s tem pokažemo spoštovanje do odličnih gostov, kateri so med nami.

Nato je bil pozvan g. Martin Muhič, župan mesta Forest City, kateri je v imenu mesta obljubil pomoč, kolikor bo mogoče. Njegov govor je bil v angleškem in slovenskem jeziku, bolj kratek, toda zelo pomemben.

Za mestnim županom je govoril mestni solicitor, W. J. Maxey, Esq., kateri je opozarjal slovensko javnost, da mora vedno delovati na to, da se odpravi suženjstva celi svet. Omenil je, da slovenski naseljenci v naši okolici so bili vedno spoštovani od tukaj rojenih Amerikancev. Znano mu je, da so Slovenci vedno gledali, da so, kakor hitro je bilo mogoče, postali ameriški državljani, in da večina ima svoja posestva in svoje domove. Žalostno je toraj, da morajo njih rodni bratje in sestre v njih lastni domovini trpeti taka preganjanja.

Za njim je bil pozvan P. J. Sheridan, Esq., rojen na Škotskem, ki je kot mali deček prišel v našo novo domovino starši. Orisal je tužen položaj irskega naroda za časa preganjanja; radi tega se mu vidi, da naše današnje stanje je tako v ozki zvezi z njegovim narodom. Hvala Bogu, da njih narod ima sedaj svojo upravo in kolikor toliko prostosti, in želi, da bi tudi dobremu slovenskemu, ozir. jugoslov. narodu zasijalo solnce svobode in prostosti.

Nato je govoril Hon. F. T. Gelder, senator. Rekel je, da ga veseli, da zamore danes biti med nami in pomagati nam, ako mogoče; seznaniti se hoče še bolj s položajem in tako storiti vse, kar bi bilo v odpomoč našim trpinom. Ker je senator Gelder poznan vsem nam, imamo veliko upanja, da bo storil in nam pomagal, kjer bo potreba in prinesel naše prošnje na mesta, odkoder bodo prišle pred odgovorna mesta, kjer se bo z božjo pomočjo kaj doseglo.

Za senatorjem je govoril zastopnik drž. zakonodaje, Hon. E. P. Brown. Tudi on je zelo velika osebnost in upliven posebno v državi Pennsylvania in poznan v Washingtonu. — Njegov govor je bil zelo povoljen posebno nam, ker smo interesirani v težnjah naših. Omenil je, da je bil v Evropi in je videl vse tiste kraje, in da so mu živo v spominu mesta, kjer je danes fašist s svojim preganjanjem napravil toliko muko narodu slovenskemu.

Nato je govoril Mr. Anton Zajc ,bivši vojak avstro-ogrske armade v svetovni vojni. Mr. Zajc, jako dober govornik, je v lepih besedah naslikal sliko, katero je sam videl koncem leta 1918, vidi jo še danes in je tudi v duhu naslikal sliko lepega mesta Gorice, kako je bilo žalostno, ko so dobili povelje, da naj odložijo orožje, da od sedaj bodo italijanske čete varovale mesto .Takoj je bilo rečeno: "Gorica ne bo nikdar več slovenska," in res. Fašistična krvoločja namakajo zemljo s slovensko krvjo, in koliko časa bo še tako, da bo tujec gospodaril na slovenskem ozemlju. Govornik je zainteresiral vse pričujoče in jih navdal z navdušenjem za nadaljno delovanje za osvoboditev naših rodnih bratov in sester.

Kot zadnji govornik je bil kongresnik Hon. L. T. McFadden. Gotovo, da na njega imamo največ upanja, da bo on imel največ moči storiti, da se doprinese pred ameriško javnost protest napram krvoločnemu zatiranju in preganjanju v zasedenem Primorju. Kongresman McFadden kot zelo velika oseba v ameriški javnosti — on je Chairman of Finance v Kongresu — in kot 18-letni zastopnik v Washingtonu mislimo, da on bo v moči nekaj storiti. Obljubil je, da takoj, ko bodo naše resolucije prestavljene na angleški jezik, da hoče imeti kopijo, katero bo osebno predložil predsedniku Združenih držav, državnemu tajniku, in isto potom njih dal zastopniku ali delegatu Svetovnega sodišča, in tudi gledal, da naše stvari pridejo pred Ligo narodov. Obljubil nam je, da ako potreba, bo naše reso-

(Dalje na 4. strani.)

NAČRT ZA POSLOPJE ZDRAVSTVENEGA URADA

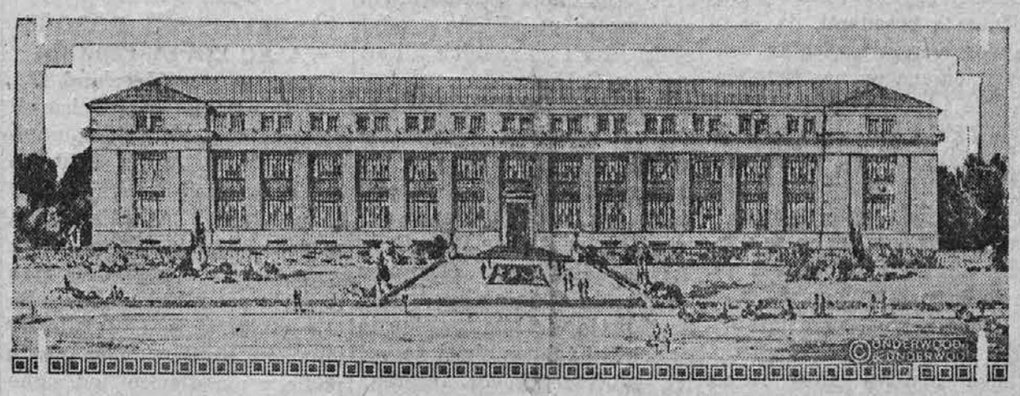

V Washingtonu se namerava zgraditi novo poslopje za zdravstveni oddelek. Gornja slika nam kaže načrt za to poslopje, kakor ga je izdelal arhitekt.

ZOPET RAZOROŽITVENA KONFERENCA

V Genovi se bo v kratkem otvorila ponovna razorožitvena konferenca držav.

—o—

Washington, D. C. — Veliko zaupanja se stavi v tukajšnjih političnih krogih v razorožitveno konferenco, ki se bo v kratkem pričela v Švici v mestu Genovi. Uedeležile se je bodo tudi države, ki niso članice Zveze narodov. Tako sta dva odposlanca, ki bosta zastopala Zed. države, že odplula s parnikom "Leviathan" v Evropo.

Največjo težkočo bo na konferenci tvoril še vedno trajajoči spor med Italijo in Francijo. Vendar pa se upa, da se bo našla kaka formula, po kateri boste ti dve državi prišli vsaj do delnega sporazuma. Kot podlago za pogajanja nameravajo staviti nekako proračunsko določbo, ni naj bi v istem razmerju veljala za vse države. Proti temu pa Zed. države protestirajo, bajti dočim imajo druge države prisilno vojaško službo, mora Amerika drago plačevati najemnike in potrebuje torej tndi znatno večjo svoto za vzdrževanje armade.

—o—

GANGSTERJI UBILI ŽENSKO

Peoria, Ill. — Krvav čin se je dogodil pretekli petek zvečer v tem mestu. Pripisujejo ga na račun ali chicaških gangsterjev ali onih iz St. Louisa. Ko se je namreč C. Garrison, lastnik neke tukajšnje igralnice, vrnil zvečer s svojo ženo domov in sta korakala skupno od garaže proti hiši, sta dva moška skočila izza grmovja, eden s pištolo, drugi s strojnico v roki. Garrison je takoj potegnil svoj revolver in enega bandita ubil, a v naslednjem trenutku se je zgrudila tudi njegova žena, ki so jo zadeli streli iz strojnice, tudi Garrison sam je bil ranjen. Nato je bandit pobral svojega mrtvega tovariša in zbežal v avtomobilu. Ugotavlja se, da sta bandita namerava la Garrisona ugrabiti, da izsilita odkupnino.

—o—

Najzanimivejše vesti so v Amer. Slovencu; čitajte ga!

KRIŽEM SVETA

— **Cleveland, O.** — V tukajnjem mestu in v Buffalo je policija aretirala pet oseb, tri moške in dve ženski, ki so osumljene, da so na sleparski način izvabljale denar od raznih ljudi, in so si na ta način pridobile do dva milijona dolarjev.

— **Assisi, Italija.** — Tukajšnje mesto se z vnemo pripravlja na poroko, ki se bo vršila tukaj prihodnjo soboto, 25. oktobra, med bolgarskim kraljem Borisom in italijansko princezinjo Giovanno.

— **London, Anglija.** — Na zabavno vožnjo na južni tečaj se pripravlja 198 oseb, ki bodo odplule 23. decembra na ladji "Stella Polaris". Obiskati nameravajo vse do zdaj odkrite južnopolarne kraje.

— **Berlin, Nemčija.** — V kratkem bo izšla v Leipzigu neka knjiga, v kateri pisatelj dokazuje, da je bila revolucija, ki je izbruhnila v Nemčiji leta 1918, delo Francozov in da se je za njo delalo že od leta 1915 naprej.

— **Szolnok, Ogrska.** — Tukaj se je končala sodna razprava proti zadnjim devetim ženskam izmed 32., ki so bile obdolžene, da so zastrupile svoje može. Ena je bila obsojena na smrt, ena na dosmrtno ječo, dve ste bili oproščeni, ostale pa obsojene na razne dobe zapora.

POZOR!

Velika Blasnikova Pratika

za leto 1931

JE TUKAJ!

Cena 20 centov

S POŠTNINO

Pišite takoj po njo dokler v zalogi.

Pratika je letos prav izvrstno urejena in bo vsakemu ugajala.

Zastopniki in razpečevalci Pratik naj prijavijo, koliko jih želijo.

Naročila sprejema

Knjigarna Amer. Slovenec

1849 West 22nd Stseet, Chicago, Ill.

ZMAGA NEMŠKE VLADE

Nobena nezaupnica proti vladi ni prišla na glasovanje. — Odgoditev zasedanja parlamenta do 3. decembra.

—o—

Berlin, Nemčija. — Po 14 ur trajajoči seji nemškega parlamenta, ki je bila, kakor po večini vse prejšnje seje, nad vse burna in mnogokrat ni dosti manjkalo do dejanskih spopadov, je mogla končno vlada zaznamovati popolno zmago nad opozicijo. Vlada je znala tako spretno krmariti, da ni nobena nezaupnica, katerih je bilo stavljenih celih trinajst proti nji ali nje posameznim članom, prišla na glasovanje. Vse zunanjepolitične zadeve so bile predane v rešitev posebnemu odboru. Odobreno je bilo, da se najame posojila v znesku 125 milijonov dolarjev. Največji uspeh pa je vlada dosegla s tem, da se ji je posrečilo, odložiti prihodnje zasedanje parlamenta do 3. decembra, in je tako zopet pridobila šest tednov časa, da bo lahko svoj finančni program nemoteno izvedla.

—o—

JUGOSLAVIJA RAZPISALA JAVNA DELA

Beograd, Jugoslavija. — Jugoslovansko ministerstvo za javna dela in promet je objavilo, da so razpisana dela za nove železnice in ceste v vrednosti 36 milijonov dolarjev. — Ponudbe so že poslale amer., franc. in nemške tvrdke. Za delo namerava vlada plačevati skozi 15 let po 7 odstotkov obresti. Pridrži pa si obenem vlada pravico, da lahko plača celo svoto po treh letih, ko bo delo dovršeno, ali pa da jo izpremeni v bonde, kateri bi potekli po tridesetih letih.

—o—

IZPREMENLJIVO VREME

Chicago, Ill. — Dočim je vladala v nedeljo, 12. oktobra, še prava poletna vročina, ob kateri se je živo srebro sukalo okrog 80 stopinj, je nato pričela temperatura stalno padati tako, da se je v petek znižala na 29 stopinj, tri stopinje pod zmrzovališčem. — Resničen je pregovor: Izpremenljiv kot vreme.

—o—

ŠIRITE 'AMER. SLOVENCA!'

Iz Jugoslavije.

VELIKA CERKVENA TATVINA V NOVEM MESTU.—TRAGIČNA SMRT MLADEGA KOVAČA. — NOVI BANKOVCI. — SMRTNA KOSA. — NESREČE IN DRUGE NOVICE.

Tatvina v frančiškanski cerkvi v Novem mestu

Novo mesto, 1. okt. — Po noči od 30. sept. na 1. oktober je neki tat ukradel v frančiškanski cerkvi 5 kelihov, 2 ciborija, 1 monštranco, 1000 dinarjev denarja, ki je bil nabran za maše, 1 albo in nekaj drugega denarja. Vse kaže, da je bil tat dobro znan, ker je tako lahko našel ključek od tabernaklja. Odnesel je tudi ciborij s par sto posvečenimi hostijami in enega z neposvečenimi, katere je raztresel. — Vse skupaj je pa menda zavil v albo. Ko je zjutraj br. zakristan prišel v zakristijo, je takoj naznanil predstojništvu in ti so poklicali policijo, ki vneto išče tatu.

—o—

Po dolgem času dobil službo, — delal le pol ure

Ljubljana, 3. okt. — Čudno se včasih igra usoda s človekom in smrt ga čaka, kjer bi se je najmanj nadejal. Na tak prav nenavaden način je smrt doletela komaj 19letnega kovaškega pomočnika Karla Vončino iz vasi Smolnice v okr. Maribor. Pred nekaj časom je omenjeni Vončina prišel v Ljubljano za delom. Bil je že dalj časa brez dela in ves vesel je bil, ko je dobil na mestni borzi dela,. delo. Z mladeniškim navdušenjem se je podal na delo h kovaškemu mojstru Urbančiču v Hrenovi ulici. Pol ure je marljivo delal. V kovačnici pa imajo velik kovaški meh na električni pogon. Šel je, da odpre električni tok, pa je bil tako nepreviden, da je prišel v dotiko s tokom, ki je imel 380 voltov moči. Seveda je bil Vončina takoj mrtev.

—o—

Bankovci kraljevine Jugoslavije

V kratkem bodo v Belgradu začeli tiskati nove bankovce z napisom "Kraljevina Jugoslavija". Najprvo bodo izdali 10-dinarske, potem pa še 100- in 1000-dinarske z novim naslovom. Izdati nameravajo tudi bankovce po 50 Din.

—o—

Smrtna kosa

V Borovnici je umrl Franc Ramovš, strojevodja v pokoju. — V Ljubljani je umrl Josip Starnan, strojevodja v pokoju. — V Gradcu pri Mariboru je umrl Vinko Golob, mizar drž. železnic, star 72 let. — Na Jesenicah je umrla Julka Medieva, uslužbenka, stara 33 let.— V Rogaški Slatini je umrla Marija Rebernakova iz Konjic.

—o—

Žrtev neprevidnosti

V Košakih se je 8letni Vladko Šturm igral z lovskim nabojem, ki se je sprožil in mu prizadejal težke poškodbe na obeh očeh.

—o—

Požar

V Zgornjem Doliču, občina Mislinje pri Slov. Gradcu, je pogorela do tal hiša posestnika Antona Merhart. Vzrok požara je ta, ker se je dekla, ko je kurila veliko krušno peč od ognja odstranila.

—o—

Nezgoda

Zidarski pomočnik Iv. Flakus od Sv. Kungote je pri padcu s kolesa zadobil težke poškodbe na glavi.

—o—

Napad

Ko se je kovaški mojster Milan Štebe iz Podgorice pri Ljubljani vračal domov, ga je pri savskem mostu v Dolu napadel neznan moški, sunil z nožem v hrbet, da je moral Štebe v bolnico.

—o—

Nesreča na Javorniku

V tovarni na Javorniku se je pri delu poškodoval delavec I. Jekovec. Zmečkalo mu je roko in tudi nogo ima poškodovano.

—o—

Maribor

Sedemnajstletni trgovski vajenec Josip Štefančič si je pri ogledovanju flobertovke, ki jo je našel pri Treh ribnikih, prestrelil dlan leve roke.

—o—

Huda nesreča

V Laškem se je hudo ponesrečil Franc Plahuta, 40letni rudar, ko se je nanj prekucnil voziček za premog, nazvan "katra". Zdrobilo mu je desno nogo in zlomilo levo. Zlomljen ima tudi križ in poškodbe na glavi.

—o—

Nesreča

V mariborski železniški kurilnici je počila parna cev. Pri tem je zadobil kurjač Jernej Pleteršek zelo hude in nevarne opekline po obrazu in spodnjem životu.

—o—

Nesreče pri živini

Kakor poročajo iz okolice Zagorja, je tamošnji konjač spravil na svoj vrt letošnje leto že lepo število konj, krav in svinj. Te dni je zopet poginila mali posestnici Heleni Kušarjevi lepa krava, ki je dajala po 16 litrov in več mleka na dan.

—o—

Gorenje Podbrežje

Kakor se iz zanesljivega poročila izve, bodo v Gorenje Podbrežje napeljali elektriko že pred nastopom letošnje zime. Vsi pozdravljajo novo moderno luč, ki je svetlejša od petrolejke.

—o—

Pretep med nezaposlenimi

V Zgornji Šiški so se v neki šupi, kjer so si poiskali prenočišče, stepli trije delavci. Delavca Ivan Povhe in Anton Mavrin sta 29letnega mesarskega pomočnika Leopolda Šeška pretepla do nezavesti in pustila tam ležati. Našli so ga šele mimoidoči ljudje in mu pomagali v bolnico.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izhaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne.—Na dopise brez podpisa se ne ozira.—Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Kraljevsko vprašanje na Ogrskem

Ogrska država je kraljevina — brez kralja. Poglavar ogrske države je "državni skrbnik", ki nekako varje prestol za bodočega kralja habsburške rodovine, katere člani so stoletja sedeli na ogrskem prestolu in katere so mirovne pogodbe pahnile z njega. Tako so hoteli zmagovalci in zgodilo se je. Ogrskim velikašem, ki vladajo državo, to večinoma ni bilo všeč. Radi se spominjajo bogate in slavne zgodovine ogrskega kraljestva. Ne morejo pozabiti, da so mirovne pogodbe odvzele ogrski državi nad dve tretjini ozemlja in 12 milijonov prebivalcev. Zato neprestano napadajo mirovne pogodbe; vse madjarske stranke, vse časopisje že deset let nenehoma zahteva, naj se mirovne pogodbe tako popravijo, da se romunska Sedmograška, Slovaška, jugoslovanski Banat in če mogoče tudi Hrvatska povrnejo pod ogrsko krono. Ker je imela Ogrska pod vlado kraljev veliko moč, si široki krogi ogrskega ljudstva želijo, da bi prazni prestol ogrske kraljevine zasedla kaka odlična oseba vladarskega rodu.

Toda kdo naj zasede prestol ogrskih kraljev? Pristaši kraljevske misli, tako zvani legitimisti, so se nedavno delili v tri skupine. Prva, največja skupina, ki jo vodi grof Ivan Zichy, se odločno trudi, da bi prišel na prestol ogrskih kraljev Oton Habsburški, sin zadnjega avstrijskega cesarja Karla. Oton ima zdaj 18 let in živi s svojo materjo, bivšo cesarico Cito, v gradu Laquiete v Španiji. Toda ta kandidat za kraljevsko krono je imel pomembnega tekmeca v bivšem nadvojvodi Albrehtu, ki je sin Friderika Habsburškega, vrhovnega poveljnika avstrijske armade v svetovni vojni. Albrehtova mati Izabela, zelo častihlepna in sposobna žena, je plela načrte, da bi si njen sin posadil ogrsko krono na glavo. Albreht je potoval po deželi in si pridobival pristaše med visokim plemstvom. Nikdar ni hotel priznati Otona za poglavarja habsburške rodovine, še manj pa njegove težnje za svetoštefansko krono. Medtem ko so vsi drugi člani habsburške rodovine prisegli Otonu zvestobo, Albreht tega ni hotel storiti, četudi ga je bivša cesarica Cita na to pozvala. Iz družinske blagajne bivšega nadvojvode Friderika — ki je bil v Avstriji bogatejši kot cesar — so šle za te načrte milijonske svote. Te dve stranki, Otonova in Albrehtova, sta se med legitimisti borili za premoč.

Poleg njih pa živi še "stranka za svobodno kraljevsko volitev", ki pravi, naj si ljudstvo izvoli kralja s splošnim ljudskim glasovanjem (plebiscitom). Toda kakor so stvari stale letos, velja, da sta bila najresnejša kandidata za ogrski prestol le dva, Oton in Albreht.

Koncem avgusta pa se je izvršil dogodek, ki je položaj Albrehtove stranke močno poslabšal. Nadvojvoda Albreht se je civilno poročil z neko igralko Ireno Lelbach, ki je ločena žena. To je storil brez pristanka staršev in celo proti njihovi volji. Ker je ta poroka pred katoliško cerkvijo neveljavna, je postal Albrehtov položaj sila težaven. Starši so Albrehtov korak javno obsodili. Da si pridobi habsburško rodovino, da bi mu pomagala pri delu za priznanje poroke, je Albreht prisegel zvestobo Otonu. S tem se je odrekel težnjam po ogrski kraljevski kroni.

Vsi ti poskusi kraljevih pristašev na Ogrskem so godba zelo dvomljive bodočnosti. Le če bi se mirovne pogodbe podrle, bi legitimisti imeli nekaj upanja, da se njihovi načrti izpolnijo. Toda še to upanje je glede Habsburžanov zelo majhno. Na splošno je mogoče reči, da je habsburška rodovina svojo zgodovinsko vlogo za vedno odigrala.

ŠE O EVHARISTIČNEM KONGRESU V PITTSBURGU

Pittsburgh, Pa.

Ne morem si kaj, da bi ne omenil velikanske slavnosti, ki se je nedavno temu vršila pri nas v Pittsburghu, slavnosti evharističnega kongresa. — Naj pričnem z besedami, da je ta slavnost vesela novica in velikega pomena za nas katoličane. Še posebno zato, ker ta rdeči pišejo, da nas je malo in še to malo kar nas je, da smo bojazljivci in nazadnjaki, kar bo pa ravno nasprotno res. — Trume vernikov, ki so se v tisočih zbirali okoli cerkve sv. Pavla in na stadionu, kjer se je vršil kongres pod pokroviteljstvom prekoristnega katoliškega društva Holy Name Society, nam dajejo dovolj jasno sliko, da je vse, kar nasprotniki o nas pišejo, sama laž. Kongres se je vršil edino le za može H.N.S., kateri so zasedli velikanski prostor v stadionu in napolnili 40,000 sedežev, poleg drugih 30,000, ker, kakor so poročali lokalni listi, je bilo v stadionu čez 70 tisoč samo moških. Ogromna množica posebno žensk je bila pa še zunaj stadiona, ker niso smeli in tudi ni bilo prostora, da bi šli v stadion. Kakor so poročali listi, je bilo na tem kongresu okoli 150,000 oseb. Med govori obeh škofov, domačega pittsburškega in iz Scrantona, je pelo 800 pevcev. Krasen in skrivnostno veličasten je bil prizor med pesmijo O Salutaris in Tantum Ergo, ko so pogasili vse električne luči in so gorele samo sveče, katere so razsvetljevale tisočglavo množico. Po blagoslovu je bila slovesna posvetitev presvetemu Srcu Jezusovemu. — Med celim programom je vladala po stadionu taka tihota med udeleženci, kakor da je stadion prazen. Tudi moram omeniti, da ni bilo sploh nikake nezgode ali nesreče. Nekaj zasluge ima pri tem tudi mestna policija.

Druga novica je pa za nas delavce bolj žalostna. V Pittsburghu in okolici vlada veliko brezdelje. Tako je, da ljudje s strahom gledajo, kaj bo prinesla bodočnost. Nikomur ne svetujem, da hodi dela iskat sem, ako nima že dobljenega. Pozdrav vsem čitateljem tega lista. **Geo. Pavlešič.**

KAJ POROČAJO IZ LORAINA?

Lorain, O.

K veliki proslavi škofa Barage, ki se je vršila v Providence Heights v Euclidu, sem se podal tudi jaz s svojo družino in prijatelji. Proslava se je vršila v nedeljo, dne 12. oktobra. Na pot smo se podali že zgodaj zjutraj ter smo se udeležili sv. maše v Collinwoodu pri fari Vnebovzetja Marijinega. Občudoval sem krasoto cerkvene notranjosti, kako lepo je vse urejeno. Točno ob 10. uri se je začela sv. maša, katero je daroval Rev. Father Plevnik iz Jolieta. Bila je peta. Orglje so donele, da se je cerkev tresla. Tudi petje je bilo izvrstno in nisem kaj takega slišal že več let. — Krasen govor, katerega so imeli č. g. Father Plevnik, je šel do srca vsem navzočim poslušalcem. Govornik je jako lepo in natančno opisal prihod in delovanje našega rojaka, velikega škofa Barage, med Indijanci in drugimi tujimi narodi.

Ob tej priliki moram pohvaliti collinwoodsko naselbino, ker tako lepo delujejo složno s cerkvijo. Pohvaliti moram tudi njih krasno Slov. dom, v katerem prirejajo cerkvene in društvene zabave brezplačno, kar je v drugih naselbinah pač ravno nasprotno. Torej, Collinwoodčanje, želim vam enakega združenja in sloge še za naprej in še veliko uspeha vaši krasni cerkvi in vašemu Slov. Domu.

Po končani sv. maši smo se podali k našim prijateljem, Mr. in Mrs. Frank Narobe. — Mrs. Terezija Narobe nam je že prej obljubila, da kadar jih pridemo obiskat, nam bo pripravila dobro kosilo. (Ali veste kaj? — Kravje parklje.) Sicer pa, dobra kuharica, kakor je ona, napravi tudi iz kravljih parkljev ravno tako dobro in okusno kosilo, kakor iz samih kokoši. Vsaj meni se je tako zdelo. Mrs. Narobe, kadar vas zopet kedaj obiščem, kar kravje parkeljce na mizo, pa bo O. K. Uredila nam je pa tudi vse popolnoma prav, pa če prav se ona narobe piše. Torej prav lepa hvala in Bog plačaj.

Od tu smo se podali v Euclid, na Marijin hribček. Zopet sta tukaj Mr. in Mrs. vse tako uredila, da smo prišli pravočasno in smo imeli dovolj časa na razpolago, da smo si ogledali vse tamošnje zanimivosti. Kaj vse je tam, je bilo že deloma poročano, ali pa še bo.

Tako nam je potekel dan v lepem razvedrilu in popolni zadovoljnosti in nam bo ostal še dolgo časa v lepem spominu. — Ne smem se pozabiti zahvaliti Mrs. Mary Kornik, katere stariši imajo tukaj v Lorainu prodajalno za pohištvo. Mary nas je vozila z avtomobilom. Izkazala se je, da zna vozilo prav dobro obvladati, kajti srečno smo se vrnili nazaj domov. — Rojakom pa rečem, da kadar potrebujejo kake hišne oprave ali kakega prevoza, naj se obrnejo na omenjeno trgovino in z veseljem bodo vsakemu postregli.

Andrej Pogachar.

—o—

CLEVELANDSKI POROČEVALEC ZOPET POROČA

Cleveland, O.

V City Hall so popisovali delavce. Prišlo jih je k popisovanju nad 15,000, a jih bo komaj par sto tako srečnih, da bodo delali po tri dni na teden za dobo 40 dni. Marsikdo se vpraša, zakaj mučijo delavstvo in se iz njega tako norčujejo. Mnogo jih je tam čakalo od polnoči. Koliko izmed teh je padlo v omedlevico od same slabosti, ker niso reveži jedli nič toplega morda že več dni. Vkljub temu so se vsi zadržali mirno kakor jagnjeta. Čudno je to postopanje. Bolj ko so delavci izobraženi, hujše jih mučijo.

Mrs. Uršula Legan se je opekla in je sedaj bolna. Mrs. Frances Kmet je tudi bolj bolehna, njo pa bolijo noge. — Na operacijo se bo podala Mrs. Mary Stanfelj. Julia Mooney je tudi zbolela, tudi njo bolijo noge. — Ozdravil je Mr. Glač. Tudi Mrs. Mary Glavan je že zdrava.

Vprašujemo se, kaj bo, ako bodo ženske tako naprej bolehale. Sicer je res, da sedaj, ker so možje doma, prav lahko opravljajo njihovo delo. Čudno pa resnično je to, da na jeziku pa nobena ne zboli, to bi bilo za može največja "muka". Čudno je tudi to, ker toliko ljudi boleha na slepiču. Zdravniki bi morali že v otroški dobi vsakemu odstraniti tisto nepotrebno slepo črevo in imel bi mir celo življenje.

Ves "kevder" se je opalil in domače zelo oplašil, ko so otroci na 823 E. 143rd Street znosili ves papir na en kup in ga zažgali. Pač je res, da morajo biti otroci vedno pod nadzorstvom starišev in nikoli ni dovolj pazljivosti. — Silno se je začudil Mr. John Komin, ko je šel v torek na delo in ni našel nikjer več tiste mesnice na 17701 Grovewood Ave. Ponoči je namreč popolnoma pogorela. Mr. John Komin, ki je izvrsten mesar, je sedaj ob delo.

Oče od Mrs. Susman, na Shawnee, je že 86 let star, a še vedno rad bere Amer. Slovenca. — Mr. Darovec na Shawnee je bolan že 6 let. Bolijo ga noge in ne more hoditi. Povrh vse te nadloge je še gluh. Kljub vsem tem težavam je pa vedno prijazen in se vedno zelo prijazno smeje. Mož je veren in ve, da trpljenje na tem svetu ne traja večno. Največje razvedrilo mu je Amer. Slovenec. — Mr. Matevž Škraba je prijazen slovenski rojak. Žena mu je bila pred tremi leti ubita. Ustrelil mu jo je Debevec, ki je potem še sam sebe vrgel pod vlak. Pustila mu je 5 otrok, ki so vsi v dobrem

(Dalje na 3. strani.)

KAJ MISLI O NAŠIH ORGANIZACIJAH DOMOVINA?

"Amerikanski Slovenec" je svoječasno objavil že več člankov, v katerih je povdaril, da ameriški Slovenci premalo skrbimo, da bi v naši mladini ohranili slovenskega duha. Pa, zadnje čase smo vsi brezbrižni in zdi se, da je nam prav malo na tem, ako bodo naši sinovi in hčere še znale naš jezik ali ne. Pa ne samo to, še več, še sami jih pehamo v tuje morje, s tem, da jih nismo niti navajali k temu, da bi naša mladina zlasti v naših slovenskih glasilih dopisovala in občevala v jeziku svojih staršev. Tako n. pr. imamo dve grupi: starine in mladine. Glasila naših organizacij so že skoro pol na pol, slovenska in angleška. Pa naj nihče ne misli, da smo mi proti mladini, kaj še. Saj je naša in koga naj ljubimo, ako ne bomo ljubili svoje krvi, Ampak ali bi ne bili lahko pred leti navajali naše mlade člane (ice), da bi se bili privadili naše pisane slovenske besede? Ali bi jim to kaj škodilo? To vprašanje je vrlo važno, pa mu posvečamo najmanj pozorno-, pa bodisi doma po naselbinah ali pa na naših konvencijah. Zakaj ne bi naša mladina tudi slovensko dopisovala?

Domovina na nas gleda v tem oziru in to z upravičenostjo. List "Jugoslovan", ki izhaja v Ljubljani, je prinesel te dni naslednji članek, ki ga ponatiskujemo dobesedno. Članek se tiče SŽZ. in je pomenljiv iz vzroka, da vidimo, kako domovina gleda na nas in naše delovanje v izseljeništvu. Članek se glasi:

"Naše ženske organizacije v Ameriki.

"Pred nami leži septemberska številka "Zarje", glasilo "Slovenske ženske Zveze v Ameriki", ki izhaja v Chicagi. V tem zvezku so objavljena Zvezina pravila, ki so precej obširna in skrbno sestavljena. Dve točki ste posebno vzbudili naše zanimanje in sicer:

"Člen III. Članstvo in podružnice.

1. V Slovensko Žensko Zvezo se sprejemajo žene in dekleta jugoslovanske narodnosti, ki so praktične katoličanke, lepega moralnega vedenja in pri dobrem zdravju. Biti morajo 15 let in ne več kot 55 let stare."

Zakaj so iz organizacije izključene žene, ki niso "pri dobrem zdravju"? Morda zato, ker organizacija skrbi tudi za pogreb svojim članicam? Saj je vendar jasno povedano v členu VII. pod 1. a) da plača organizacija umrli članici šele po preteku enega leta od časa pristopa 50 dolarjev in pod b) po preteku dveh let od časa pristopa 100 dolarjev. Organizacija je torej zavarovana proti eventualnosti, da članica umre pred pretekom enega leta od časa pristopa. Iz nobenega ostalih členov društvenih pravil ni razvidno, zakaj sprejema ženska organizacija samo zdrave članice in odklanja **bolehne**, t. j. ravno tiste, ki so najbolj potrebne zaščite in opore.

Dalje: točka 5., člen XIV. o uradnem glasilu pravi: **"Glasilo naj se tiska deloma tudi v angleškem jeziku, da ima zastopstvo mladina."** To je tista mladina, ki ne razume jezika svojih mater.

In te matere so sestavile program prosvetnega odseka svoje organizacije takole:

"Prosvetni odsek ima nalogo širiti kulturo in izobrazbo s tem, da skrbi za:

a) Predavanja in dobre dramatične predstave;

b) poduk o pridobivanju ameriškega državljanstva;

c) dobre, našemu članstvu koristne knjige in drugo čtivo;

d) ima nalogo skrbeti za reklamo "Zveze". V oskrbi ima tudi Zvezino glasilo.

Na pouk materinščine za svojega otroka se slovenska mati v Ameriki ni spomnila.

Tudi ni v vseh dolgih pravilih in v vsem listu niti enkrat omenjena stara domovina, ni omenjena želja, da bi otrok slovenske matere v tujini spoznal in vzljubil zapuščeno domovino svojih prednikov.

Je li Amerika tako daleč, da tja še ni prodrl glas o slovenski materi, ki se ne plaši zaničevanja niti ponižanja, da celo ječe, ki ji preti zato, ker uči svojega otroka čitati slovensko besedo? Ali ameriška žena nič ne ve o tem, da žive še nekje matere, katerih sinovi, cvet slovenske mladine, žrtvujejo svoje mlado življenje iz ljubezni do svoje domovine?!!

Ali se moremo morda vprašati: kaj si zagrešila, domovina, nad svojimi sinovi, da te s tako lahkoto pozabljajo?"

Chronista Sontiacus:

"Dom ob Soči"

Zgodba iz zemlje zasužnjenih bratov

(Dalje.)

"Zdaj boš služil, Matevž, zdaj, ko bo napitnine, da ne boš vedel kam z njo!" mu je zaklical Jozelj že s ceste.

"Kakšne napitnine?" je vprašal Matevž in pogledal mrko mešetarja.

"No, ko bo gospod Sandrini pri vas točil in boste imeli gostov, da se bo vse trlo!" je pojasnil Jozelj.

"Ne bom čakal ne njega ne gostov in ne napitnin!" je zabrusil Matevž za njim in odločno stopil v hišo, kjer je Budinki kar kratko odpovedal:

"Ko pride Sandrini, poiščite drugega hlapca!"

* * *

Solnce je bilo zašlo za Mijo, preko katere je držala stara meja. Na nebu so še pordevali v večerni zarji oblački, kakor bi vzcvetele iz večnosti velike rože, da bi vzbudile hrepenenje po onstranski lepoti, ki umiri sleherno srce. Polagoma je ugasnil žar v oblakih in zmračilo se je. Ko je izzvenel iz zvonika Sv. Miklavža po dolini sladkoubrani Ave, so tonile hiše v Križišču že v temo in čudnotesnoben mir, katerega ni motila kot sleherno nedeljo zaljubljena fantovska pesem na vasi in ga ni kalil vesel vrisk, zakaj iz Kobarida sta bila prišla dva karabinjera in patrulirala do jutra, preklinjajoč uporne hribovce, ki nimajo smisla za sveto in veliko Italijo . . .

II.

"Poletje je v deželi. Naši ljudje klepljejo kose in pridno sečejo vrtnino, kot pravijo pri nas travi prve košnje. Lepa je, dosti bodo spravili. Tudi sicer se obeta dobra letina, a vendar v Križišču ni pravega veselja. Premalo zemlje imamo, da bi mogla rediti vse. Pred vojno so naši ljudje, ko so opravili pomladanska dela, odšli v svet za zaslužkom. Sedaj ne smejo nikamor in skrbi jih dolgo leto. V deželi je pač mnogo dela, a saj veste, da ga domačin ne dobi, ko se je zagnalo v naše kraje iz spodnjih dežel delavcev kakor roj lačnih kobilic, ki požrejo vse, kamor se zaletijo . . . Težkim časom gremo nasproti in sprašujemo se, kaj bo z nami, ako ne zmaga v Parizu pravica.

Dve leti je že na poznamo.

Pred dobrim mesecem smo poročali, kaj se je pripetilo v našem društvu. Danes moremo le še dodati, da društva nimamo več. Prepovedali so ga. Vložili smo prošnjo, da bi nam dovolili obnovitev društva, ki je bilo pravilno ustanovljeno po zakonih, kateri še veljajo, a kako jo rešijo, si lahko mislite, ko je jasno, da hočejo zatreti ljudsko prosveto in napraviti iz nas analfabete, ki naj bi verjeli v njihovo toliko hvalisano dvatisočletno kulturo in se navduševali zanjo. V šoli jo že oznanjajo. Poslali so nam v Crociado — to naj pomeni naše slovensko Križišče! — italijanskega učitelja in mu dali — prvi razred, čeprav ne zna niti ene naše besede! Lepega dne bomo lahko rekli o slovenski ljudski šoli, da je — bila, kot so bile naše srednje šole v Gorici in jih danes ni več.

Kaj bo, kaj bo, če zrastejo njihova drevesa v nebesa, ko si upajo že zdaj toliko in moramo vse tiho prenašati, kot bi bili brezpravni sužnji!

Tujski promet je zadnje čase dokaj velik. Dan za dnevom in zlasti ob nedeljah drevijo skozi našo vas osebni avtomobili in korijere, motociklisti in kolesarji, da nam je kar žal po lepem miru, ki je nekoč vladal tod v našem planinskem raju. Pa da bi imeli kaj od tega! Ne domačin — tujec žanje. V vasi imamo namreč novo gostilno, ki jo je otvoril neki Sandrini. Kričeč italijanski napis "TRATTORIA ALL MONTE NERO" vabi tujce in že tudi nekatere domačine, ki mislijo, da ni nedelja, če ne obiščejo gostilne. V domačo staro gostilno k Hrastu ne morejo, ker je ni več. Hrast bi moral izobesiti tudi italijanski napis, a se je branil, češ, dokler teče še pravda v Parizu, ga ni, ki bi ga mogel prisiliti da bi snel s svoje hiše slovenski napis in ga zamenjal s tujim. Svojo narodno zavest je Hrast težko plačal. Vzeli so mu koncesijo! Baje ima Sandrini pri tem svoje prste vmes, kakor jih ima v rodbinskih zadevah pri Budinovih, kjer toči. Gotovo se ni nikomur nego njemu mudilo, uvesti postopanje, da se proglasi France Budin, ki je prišel šestnajstega leta v rusko ujetništvo, za mrtvega. Ker gre, kot se zdi, za našo posest, prosimo vse, ki bi vedeli kaj o Budinu, da bi sporočili kar uredništvu "Straže," če dovoli. (Seveda dovolimo! — Uredništvo.)

Še o vojni odškodnini dve, tri besede. Dve leti že dregamo in vlagamo prošnje ter imamo poti sem in tja, a vse zaman. Res je, da dajejo nekateri zavodi kredite na ta račun, ki v mnogih slučajih presegajo cenjeno škodo, a mislimo, da je bolje čakati uradne rešitve. One kreditirane svote so sicer zapeljive v splošnem pomanjkanju in nujni potrebi — a kaj, če se ne bodo krile z uradno reparacijo? Banke ne bodo zgubile — zgubil bo naš človek, ki bo moral na cesto, ko ne bo zmogel, da bi poravnal previsoko posojilo. Zato: bodite previdni! Tujec je zvit. Dobrot ne deli na svoj račun — naša zemlja ga skomina . . ."

Tak dopis je prinesla "Straža" iz Križišča.

Ljudje so brali poročilo in niso mu mogli kaj prigovarjati. Vse je bilo pisano po resnici in pravici. "Celo več bi lahko prinesel list in bolj ostro," so menili.

(Dalje prih.)

—o—

ŠIRITE 'AMER. SLOVENCA!'

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR.

26 **Nedelja — Kristus-Kralj.**
27 **Pondeljek** — Florencij.
28 **Torek** — Simon in Juda, ap.
29 **Sreda** — Narcis
30 **Četrtek** — Alfonz Rodr.
31 **Petek** — Lucila.
1 **Sobota** — Vsi sveti.

—o—

Rev. K. Zakrajšek:

DVAJSETA POBINKOŠTNA NEDELJA.

V smrtnih trenutkih se bo odločevala cela naša večnost. Kako neizmerne važnosti so. Smrt je strašna, ker se bojimo strašne večnosti. Zato se je boji vsakdo.

Za te strašne trenutke človeškega življenja je Gospod Jezus ustanovil poseben zakrament svetega poslednjega olja, ali svetega maziljenja.

1. Sveto maziljenje je zakrament, ki je postavljen v pomoč nevarno bolnim. Ko kristjan nevarno zboli in je v nevarnosti, da umre, je dolžan poklicati duhovnika, da se še enkrat spove, da sprejme sv. obhajilo kot popotnico za strašno pot v večnost in da mu podeli sveto maziljenje.. Pri maziljenju mašnik moli nad bolnim človekom in kliče nanj usmiljenje božje. Potem mu mazili petero čutov telesa in pri vsakem prosi Boga, naj mu odpusti vse grehe, katere je naredil s temi čuti rekoč: "Po tem svetem maziljenju in po svojem velikem usmiljenju naj ti odpusti Gospod, karkoli si grešil z gledanjem, poslušanjem, duhanjem, okušanjem in jezikom, s tipanjem in hojo. Amen. To sveto olje posveti škof vsako leto na veliki četrtek.

Obenem pa duhovnik prosi za bolnika, da bi mu ljubi Bog dal še ljubega zdravja po tem svetem maziljenju, ako je njegova sv. volja in je k zveličanju bolnika.

Za ta zakrament pripravite na pogrnjeni mizi križ z dvema svečama, košček sredice kruha in soli in vode, da si duhovnik umije svoje prste po maziljenju in prtiček.

2. Zakrament svetega maziljenja ali poslednjega olja poveča bolniku milost božjo. Očiščuje ga grehov. Ako bi se bolnik ne mogel več spovedati, pa bi imel popolno kesanje, mu ta zakrament odpušča tudi grehe. Krepi bolnika v skušnjavah, zlasti v zadnjem boju, ko gre za njegovo zveličanje. Deli mu potrpežljivosti v trpljenju, da vse bolečine bolezni voljno prenaša za pokoro. Podeljuje pa pogosto tudi telesno ozdravljenje. Vse te milosti sprejme tudi bolnik, ki leži v nezavesti, ko sprejema ta sv. zakrament, če se jih je kesal, predno je padel v nezavest.

Iz tega sledi, kako nespametno je, se bati tega sv. zakramenta in ga odlašati prav na zadnje trenutke življenja.

3. Zakrament svetega maziljenja ali poslednjega olja more sprejeti vsak kristjan, ki je že pri pameti, ko nevarno zboli. Zato bolnik, ki gre na operacijo, pa pred operacijo še ni nevarno bolan, ne more sprejeti tega zakramenta.

V isti bolezni sme bolnik ta zakrament sprejeti znova, ako je bil že izven smrtne nevarnosti, pa se je nevarnost povrnila.

Ta zakrament je v veliko tolažbo vernemu kristjanu, ker ga zagotavlja posebne milosti božje in posebnega usmiljenja božjega v najtežjih trenutkih življenja. Ko so v svetovni vojni vojaki umirali na bojnih poljih in so se duhovniki plazili po strelnih jarkih za njimi in umirajočim delili ta sveti zakrament, bil jim je v toliko tolažbo, da so še drugoverci prosili tega zakramenta.

4. Umirajočim podeli duhovnik še papežev blagoslov. To je blagoslov, ki je združen s popolnim odpuščanjem vseh časnih kazni. Kdor bi se toraj dobro izpovedal, sprejel vredna sveto popotnico in bi sprejel sv. poslednje olje, pa bi nazadnje sprejel veljavno še ta blagoslov, pa umrje, je njegova duša popolnoma očiščena in spravljena z Bogom. Blagor kristjanu, ki se tako pokrepčan loči s tega sveta in odide v večnost. Kako lepa je njegova smrt!

Prosimo vedno v življenju te posebne milosti, da bi takc pokrepčani umrli. Molimo pogosto "za srečno zadnjo uro." — Amen.

Naznanilo in zahvala.

Tužnim srcom naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem širom Amerike in stare domobine žalostno vest, da nam je grenka smrt ugrabila z naše srede, ljubeno soprogo, oziroma mater,

Anna Slobodnik

(ROJENA JALOVEC)

Umrla 11. oktobra po trimesečni mučni bolezni. Pogreb se je vršil 14. oktobra po katoliškem obredu iz hiše žalosti na St. Maria's pokopališče.

Pokojna je bila rojena 17. maja 1892. v vasi Brod pri Kostanjevici na Dolenjskem, kjer tud izapušča tri sestre. Bila je članica društva št. 8, S. N. P. J., katerega članstvo se je udeležilo pogreba v velikem številu.

Dolžnost nas veže, da se tem potom javno zahvaljujemo vsem, kateri so jo obiskavali za časa bolezni in tistim, ki so nas tolažili v urah žalosti. Nadalje se zahvaljujemo za cvetlice in darovane vence in sicer: Društvo Delavec št 8, SNPJ., Mr. in Mrs. John Lustig, Mr. in Mrs. John Bajuk, Mr. in Mrs. Frank Košich st., Mr. Louis Simonchich, družina Kuhal, Mr. in Mrs. Marco Vraničar, John Vraničar, Mr. in Mrs. Steve Malnarich, Mr. in Mrs. Jerry Novak, Joseph in Mary Bajuk, Mr. in Mrs. Anton Chrnugel, družina Martin Slobodnik, Joseph in Mary Slobodnik, Thies family, Iroquois Plant, Dorigan's Floral Shop, Polsen Racke, Thompson E. Thompson, Anderson, Previs, Kominsky, Nomonsen Angel. V slučaju, da se je vrinila kakšna pomota, ali če je izpustilo katero ime darovalcev, se prosi, da nam oproste.

Še enkrat hvala vsem, kateri ste prišli kropit in izkazat zadnji pozdrav pokojnici.

Ti pa, draga soproga in mati, počivaj v miru in lahka naj Ti bode ameriška gruda.

Žalujoči ostali:

ANTON SLOBODNIK, soprog; WILLIAM in ALBERT, sinova; EMMA, hči; LOUIS SIMONCIC, bratranec.

So. Chicago, Ill. 16. oktobra 1930.

IZ NEODREŠENE DOMOVINE

Kaj bodo dejali tujci?

To so skrbi, katere ima "Il Popolo di Trieste". Ta list pravi, da nastavljenci družbe, ki vzdržujejo tramvajski promet na progi Trst-Opčine, iz "same ljubeznivosti" govorijo s kraškimi kmeti po slovensko. Kaj tako nezaslišanega se ne sme zgoditi, saj je list pravkar opetovano jasno in neoporečno "dokazal", da je vsa dežela do zadnje bajte italijanska, kaj šele Trst in njegova bližnja okolica. Toda list se predvsem vprašuje, kaj bodo rekli tujci, ki se vozijo z openskim tramvajem k obelisku zaradi lepega razgleda na tržaško mesto, ki je tako italijansko, ko jim bodo "udarjali na ušesa ti barbarski glasovi in jih žalili."

—o—

Kakor v dobi rimskih cesarjev

Na Reki so plakatirali velike lepake, na katerih se na dolgo in široko objavlja tržaška obsodba proti 18 našim rojakom. Karakteristično je, da ljudje teh plakatov niti ne čitajo in se zanje ne zmenijo. Vendar pa fašisti stalno stražijo te plakate, da bi jih ljudje ne potrgali. Prav kakor v dobi preganjanja kristjanov, ko so rimski tribuni in vojaki stražili plakate, ki so sramotili kristjane.

—o—

Nesreča

V Spodnji Idriji si je na čuden način zlomil nogo pri vožnji s kolesom 52letni pleskar iz Podmelca, Tomaž Seljak.

—o—

Shod

Da se poglobi versko življenje mož in fantov, so se letos že drugič zbrali fantje in možje z okolice Komna in priredili nekak verski shod, združen s češčenjem presv. Rešnjega Telesa v znani romarski cerkvi Mariji Devici v Oberšljanu. Imeli so pridige in nočno češčenje Najsvetejšega.

—o—

Roparski napad

Ko se je sodnik Fran Nieder peljal iz Vodnjana v Barban v Istri, so ga blizu gosto zaraslega gozdiča napadli trije maskirani in dobro oboroženi moški, ki so zahtevali denar. Ko jim je izročil denar in uro, so roparji zbežali v gozd.

—o—

Strela

V Ilirski Bistrici je udarila strela v zvonik in ubila cerkovnika, ki je na vse zgodaj zvonil dan. Našli so ga v zvoniku mrtvega.

Za zaslužkom

Iz Loga pod Mangartom poročajo, da se je od tam odpravilo v Francijo za zaslužkom 12 mladeničev. Še več jih je, ki nameravajo isto.

—o—

Elektrika

V Dobravljah na Vipavskem je splezal na drog z električnim vodom Kristjan Šinigoj. Dotaknil se je žice, električni tok ga je močno opekel in ga vrgel na tla. Peljali so ga v bolnico.

—o—

Obsojen

Goriško sodišče je obsodilo na kazen zapora Angela Suliča iz Prvačine, ker so našli karabinerji krivec, kakršnega zakon prepoveduje, čeprav ga je rabil le pri svojem poslu izven doma.

—o—

Smrtna kosa

V Gorah nad Idrijo je umrla Marija Seljakova, stara 79 let. — V Doberdobu je umrl Mirko Ferletič, star 20 let. — V Štanjelu je umrla Marija Jakomin, žena bivšega župana.

—o—

Požar

Požar je nastal v hiši Filipa Mahniča v Kobdilju na Krasu. Zgorelo je vse do tal. V tej hiši je bil pred leti rojen veliki slovenski škof, dr. Anton Mahnič.

—o—

Rižane v Istri

Pred kratkim je prišel neki gospod iz Kopra na lov. — Spremljala sta ga na lovu lovski čuvaj Jožef Šuber in 29letni Ivan Rodela. Rodela je poganjal divjačino in pri tem zašel med dva lovca, ki sta streljala na zajca, zadela sta pa Ivana v glavo, da je umrl.

ZDAJ je MILWAUKEE 15 minut BLIŽE CHICAGI

Štiri novi, ihtrejši vlaki skrajšajo za petnajst minut vozni čas med Chicago in Milwaukee na North Shore Line.

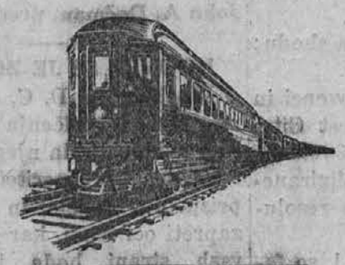

NORTH SHORE LINE

Dva od teh eno uro in petdeset minut de luxe brzovlakov odhajata iz Chicage ob 8:05 dop. in ob 3:05 popold.; oba imata parlór-razgledne vozove. Dva se vrneta iz Milwaukee — ob 8. zjutraj in ob 3. popold. s parlor-razglednimi karami.

VSAKO URO OB URI

Drugi brzovlaki odhajajo vsako uro ob dri v Milwaukee od Adams in Wabash "L" postaje v mestu. Vsi vlaki se ustavijo na Madison in Wabash, Randolph in Wabash, Clark in Lake, Grand Ave., Belmont Ave., Wilson Ave., Uptown Station in na Howard st. Za pojasnila telefonirajte na prometni oddelek, State 0517, 72 W. Adams St.

Downtown Station — 223 So. Wabash Ave.
Uptown Station — Wilson and Broadway

Chicago North Shore and Milwaukee Railroad Co.

The Road of Service

Grozdni sok za dom je legalen

Popolna protekcija zagotovljena

Pridelovalcem kalifornijskega grozdja je bilo od vlade zagotovljeno, da ne bo nikakega oblastnega nadlegovanja konsumentov ki žele kupiti grozdje, da si izdelajo sadni sok za domačo porabo mo.

VLADA SE NE BO VMEŠAVALA.

Zdaj je najboljši čas, da kupite sočno grozdje. Vprašajte svojega trgovca s svežim sadjem ali kupite naravnost z ledeničnih vozov na bližnjih železničnih progah.

ŽELEZNIŠKIH PROGAH.

KUPITE SVOJE SOČNO GROZDJE ZDAJ POD VLADNIM NAČRTOM KONTROLE

California Grape Control Board, Ltd.

San Francisco — California

85% of the entire California grape production is being marketed this year by agencies co-operating with the California Grape Control Board, Ltd.

These agencies are:
CALIFORNIA FRUIT EXCHANGE
CALIFORNIA VINEYARDISTS ASSOCIATION
SAN JOAQUN GROWER-SHIPPER ASSOCIATION

IZ SLOV. NASELBIN.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

stanju.

V stari kraj so odšli trije naši rojaki, ki imajo tam v Primorju svoje boljše polovice: Andrej Hribarjev je šel v Podkraje, Miha Prosen (Markotinov) in Janez Prosen (Lekazinov) v Kuteževo.

Vreme imamo toplo in lepo, vendar je v naših srcih nemir, bojimo se, kako bomo prestali to zimo. Že lansko leto smo imeli žalostne božične praznike, letos pa, kakor vse kaže, bodo še žalostnejši. Ljubo Dete božje, usmili se naših nedolžnih otrok in jih usliši, ko te bodo prosili, da jim — Miklavž — kaj prinese. Gospod naloži pokoro in trpljenje nam, a otročičkom prizanesi.

Poročevalec.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

V STARI KRAJ

Večina naših starokrajskih potnikov prihodnjih par mesecev bo potovala v sledečih skupinah:

24. oktobra na slavnem ILE de FRANCE, ki je rojakom tako dobro znan, da ne rabi še posebnega opisovanja;

25. oktobra na SATURNIJI na Trst;

11. novembra na najnovejšem in najmodernejšem francoskem parniku — **LA FAYETTE** — se vrši posebno skupno potovanje za one potnike, ki nimajo veliko denarja. Tretji razred do Ljubljane skupno z davkom stane samo $109.73. Poleti je ta parnik samo za turiste, a sedaj se nudi tudi potnikom tretjega razreda. Kdor hoče poceni potovati, naj se pridruži temu potovanju;

12. novembra VULCANIA na Trst;

21. novembra zopet odpluje ILE de FRANCE;

29. novembra na SATURNIJI božično potovanje na Trst;

3. decembra skupno potovanje na AQUITANIJI;

5. dec. 1. božično potovanje po Francoski liniji na priljubljenem PARISU;

12. dec. glavno božično potovanje na prvaku — ILE de FRANCE;

16. den. EUROPA, ki nudi zadnjo priliko za božično potovanje.

Ako želite potovati na kakem drugem parniku, pišite po naš Vozni red.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

LEO ZAKRAJŠEK

Midtown Bank of New York

630—9th Avenue, New York, N. Y.

GROZDJE JE LETOS ZGODAJ DOZORELO

Kakor se je izrazil Mr. Jay H. Twitchell, predsednik chicaškega odbora California Grape Control Board, stoji trgovina s sočnim grozdjem letos na svojem vrhuncu. Mr. Twitchell priporoča zgodnji nakup zaradi izredne kakovosti in zaradi nenavadno nizke cene za prvovrstno grozdje.

Ker so prohibicijske oblasti dale zagotovilo, da se ne bodo v nobenem oziru vmešavale pri izdelovanju grozdnega soka za domačo porabo, se vrši razprodaja v velikem obsegu, in izgledi so, da bodo imeli kalifornijski vinogradniki dobičkanosno sezono. "Previdni kupovalec kupuje grozdje zgodaj, ko je kakovost dobra in so cene nizke, kakor so zdaj," je dejal Mr. Twitchell.

Poročila iz Kalifornije naznanjajo, da je grozdje dozorelo mnogo bolj zgodaj kakor navadno, in da se zdaj dobi na trgu najboljša kvaliteta. Nakupovanje na vzhodu pa se mora izvršiti čim najprej po dohodu grozdja, drugače bo Control Board v Kaliforniji prisiljen zadržati nadaljnje pošiljatve, da bi zapustile državo. Ako bi bili primorani do tega koraka, obstoja strah, da bo vreme pokvarilo fino kakovost, ki je zdaj pripravljena za odpošiljatev in da bodo poznejši nakupovalci dobili slabšo kvaliteto, in sicer ob času, ko je bilo druga leta še najboljše grozdje.

SIR H. RIDER-HAGGARD:

Hči cesarja Montezume

ZGODOVINSKA POVEST

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Baš o pravem času sem dospel do kopne zemlje; preden sem bil na bregu, se je morski pritok obrnil in pritok in morski tok me je nesel zopet nazaj na morje, odkoder bi se gotovo nikoli več ne vrnil. Poslednjih deset minut sem moral napeti vse moči, da sem mogel z vso silo poganjati sod proti bregu. Naposled sem opazil, da plava po komaj štiri čevlje globoki vodi; skočil sem v vodo in brodil do brega, kjer sem se vrgel na tla, da bi se odpočil in zahvalil Boga, ki me je vse dotle tako čudežno obvaroval.

Toda žeja, ki se je sedaj še silnejše oglasila, mi ni dala, da bi dolgo ležal; zlezel sem na noge in stopal ob bregu reke, dokler nisem dospel do deževnice v mlakuži; pokusil sem jo in voda je bila sladka in dobra. Pil sem jokajoč od veselja, da sem mogel zopet enkrat okusiti vodo, pil in pil, dokler nisem mogel več; oni, ki so bili že v tako bednem položaju kot jaz, naj se spomnijo, kaj jim je bila voda, ker ne najdem besedi, da bi mogel ž njimi to povedati.

Ko sem se bil napil in si opral slano vodo z obraza in telesa, sem vzel iz žepa ostanek ribe in jo hvaležno pojedel; tako okrepčan sem se ulegel v senco grma z belim cvetjem in sem v svoji silni utrujenosti zaspal.

Ko sem zopet odprl oči, je bila noč; ni pa dvoma, da bi se bil spal še mnogo dalje, da me ne bi srbelo in peklo po vsem životu neznansko, tako da sem skočil pokonci in celo zaklel od bolečin. **Izprva nisem vedel**, kaj je bilo vzrok teh novih muk, kmalu pa sem spoznal, da je po zraku mrgolelo mušicam podobnih žuželk; kjer mi je taka mušica sedla na golo kožo, je sesala kri in h kratu vlivala strup v rano .Tem strašnim mušicam pravijo Španci moskito. Ampak ti komarji niso bili edine muhe; celi roji nekih drugih mušic, ki niso bile večje od glavic bucike, so padli po meni kakor padejo krvni psi po utrujenem medvedu, zarili glave v moje meso, ki se je sčasoma začelo gnojiti, kjer so me vgriznile. Španci jim pravijo garapata. Bile so pa še druge take žuželke preštevilne, da bi jih našteval, in vsake oblike in velikosti, vse pa so imele to skupno lastnost, da so grizle in pikale in bile strupene. Preden se je jutro zasvitalo, sem malone znorel zbog te nadloge, ker se na noben način nisem mogel rešiti in obvarovati teh živali. Proti zori sem šel in se ulegel v vodo v nadi, da si olajšam bolečine; nisem bil niti minuto v vodi, ko se je iz blata v moji bližini vzdignil velikanski krokodil. Neznansko prestrašen sem planil proti bregu; dotlej še nisem bil videl take ogromne, zlokobne zveri: na bregu sem bil seveda zopet žrtev krilatih in plazečih se živali, ki so prežale name v celih rojih.

Pa dovolj o teh vražjih žuželkah!

TRINAJSTO POGLAVJE.

Na žrtveniku.

Naposled je prišlo jutro in me našlo v prav žalostnem stanju; obraz mi je bil vsled strupenih pikov moskitov otekel, da je bil debel kot buča, ostali del telesa pa je bil komajda v boljšem stanju. Povrh tega nisem mogel biti za hip na miru, tako silno me je srbelo po vsem životu in sem moral tekati in skakati kot bi bil nor. Na katero stran naj bi se obrnil, da bi prišel iz tega ogromnega močvirja, kjer nisem nikjer videl nobene strehe, nikjer nobenega znamenja o ljudeh? Na to vprašanje nisem vedel odgovora; ker pa sem se moral venomer gibati, sem stopal ob bregu reke naprej in prepodil mnogo krokodilov in ostudnih kač. Kmalu sem prišel do spoznanja, da v takih mukah ne bi mogel dolgo živeti. Sklenil sem prodirati naprej, dokler se ne bi nezavesten zgrudil in bi smrt naredila konec mojemu trpljenju.

Tako sem hodil dobro uro ali še bolj dolgo in sem dospel do nekega kraja, kjer ni bilo ne grmovja ne trstja. Preko tega prostora sem skakal in plesal in mahal z oteklimi rokami po komarjih, ki so mi brneli okoli glave. Konec tega odprtega kraja ni bil več daleč, kar sem nameril ves utrujen na gručo mož, ki so bili rujave barve in oblečeni v bele halje in lovili ribe v reki. Poleg njih je bilo v vodi več čolnov natovorjenih z blagom; možaki so baš jedli. Kakor hitro so me ugledali, so začeli vzklikati v neznanem jeziku, zgrabili za orožje, ki je ležalo zraven njih — bili so loki s puščicami in leseni kiji, obloženi na obeh straneh z ostmi iz kremenastega stekla — in planili proti meni, kakor da bi me hoteli pobiti. Vzdignil sem roke proseč jih usmiljenja; ko so spoznali, da sem bil neoborožen in neškodljiv, so odložili orožje in me ogovorili. Zmajeval sem z glavo v znamenje, da jih ne razumem in kazal najprvo proti morju, potem pa na otekli obraz. Prikimali so mi, češ da so me umeli. Eden izmed njih se je podal v enega čolnov in prinesel seboj nekako mazilo, ki je bilo rujave barve in lepo dišalo. Z znamenji so me rotili, da naj slečem vsa oblačila, kar sem jih imel na sebi in katerim so se silno čudili. Ko sem se slekel, so mi namazali telo z mazilom, ki mi je že ob samem dotiku močno olajšalo neznosno srbečico in sklečino, in je povrh vsega omrzelo moje meso žuželkam, ki me potem niso več nadlegovale.

Po maziljenju so mi dali ocvrte ribe in kruh in pa neko jako okusno vročo pijačo, pokrito z rujavimi penami, o kateri sem pozneje dognal, da je bila čokolada. Ko sem se bil najedel in so se oni tiho pogovarjali med seboj, so mi dajali znamenja, da naj stopim v enega čolnov, kjer so mi dali štorje, da bi nanje legel. Storil sem, kakor so mi veleli, in z menoj so stopili v čoln trije možaki, kajti čoln je bil velik. Eden teh možakov, jako resnoben človek prijaznega obraza in vedenja, o katerem sem sodil, da mora biti njihov poglavar, je sedel meni nasproti, ostala dva pa sta se postavila eden ob rilcu drugi ob krmi čolna, katerega sta vozila s pomočjo vesel. Nato smo odrinili v spremstvu ostalih treh čolnov. Nismo še prišli daleč, ko me je silna moja utrujenost premagala, da sem zaspal.

Zbudil sem se jako okrepčan: spati sem moral več ur, kajti solnce je že zahajalo; močno pa sem se čudil, ko sem spoznal, da je resnobni možak, moj tovariš v čolnu, čuval nad menoj, ko sem spal, in mi odganjal z listnato vejo mušice. Njegova prijaznost mi je pričala, da se mi ni bilo treba bati, da bi ti ljudje slabo ravnali z menoj; ko sem se bil pomiril v tem pogledu, sem začel ugibati, v katero neznano deželo sem bil prišel in kakšni so njeni prebivalci. Kmalu pa sem opustil to ugibanje, ker nisem imel nobenega temelja, na katerega bi se naslanjal, in sem pričel opazovati pokrajino.

TISKARNA

AMERIKANSKI SLOVENEC

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točno postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

PROTESTNI SHOD V FOREST CITY

(Nadaljevanje s 1. strani.)

lucije predložil v zbornici na prihodnjem zasedanju kongresa. V svojem govoru je rekel, da akoravno je zelo zaposlen in vedno na delu, je vendar takoj, ko je dobil povabilo na našo sejo, sklenil iste se udeležiti. Ker prijatelji, katere ima v svojem distriktu, niso nobeni njemu nič bolj ljubi, kot Slovenci v Forest City in Browndale, in on mora iti na ta shod in storiti, kar bi bilo mogoče v pomoč. Deloval bo sedaj vedno, da se ameriška javnost seznani s težkočami, katere ima zasužnjen Slovan v okupiranem ozemlju na obalih Jadrana.

Med govori je nastopil večkraj preje omenjeni tako delaven pevski zbor "Naprej" in z lepim narodnim petjem še bolj budil čut Slovenca in misel na domovino onstran oceana.

Slovenci v Forest City smo lahko ponosni na shod, katerega smo imeli, ker smelo rečemo, akoravno mi ne moremo po številu, kot mesto Chicago ali Cleveland, spraviti skupaj tolikega števila rojakov, vendar imeli smo lepo udeležbo, toda največ je pomenilo pa, da smo imeli zastopnike, kateri bodo stvar donesli pred svet in svetovno javnost in s tem mislimo, da naš shod je bil eden najboljših shodov ameriških Slovencev in Jugoslovanov, in z našim shodom upamo, da bomo dosegli cilj, katerega imamo pred nami.

Pripravljalni odbor vseh predsednikov različnih društev ali pa njih namestnikov se s hvaležnim srcem zahvali vsem udeležencem in vsem, kateri so kaj pripomogli, da se je vse tako lepo izvršilo; posebna hvala pevskemu društvu: shod bi nikakor ne bil tako povoljen, ako bi Vas ne bilo; zatoraj Vam, dragi pevci in pevke: Hvala, Bog Vam povrni! Hvala tudi g. župniku za njih pomoč in hvala pa ameriškim gostom, kakor kongresmanu McFaddenu, senatorju Gelderju, representative Brownu, W. J. Maxey, Esq., in P. J. Sheridan, Esq., kakor tudi županu mesta Forest City, Mr. Martin Muhiču. Upamo, da naša dela niso bila zastonj in naš glas ni bil klic vpijočega v puščavi, ampak bo rodil sad, s katerim bomo oprostili našega brata in sestro suženjskih okov in da bo naša lepa Istra in naše Primorje s slovenskimi mesti Trst, Gorica, Reka, in naš krasen Jadran last Slovana, kateremu spada in bodo zopet plule ladje, katere bodo nosile slovensko trobojnico na jamborah po slovenskem Jadranu.

Na koncu shoda je bila sprejeta slovenska resolucija in angleška, katero bomo dali tiskati in iste poslali vsem senatorjem Združenih držav, državnemu tajniku in vsem drugim zastopnikom tujih vlad v Washingtonu.

Upamo, da bodo tudi ostale slovenske naselbine nastopile in pokazale svoje ogorčenje nad nečuvenim zatiranjem in preganjanjem naših bratov v okupiranem ozemlju.

Resolucija sprejeta na shodu:

RESOLUCIJA.

Na shodu zbrani Slovenci in Hrvati v mestu Forest City, Pa., sa 12. oktobra 1930, objavljamo celemu civiliziranemu svetu predloženo resolucijo:

Dne 6. septembra t. l. so fašistične oblasti na kruti način usmrtile s strelom v hrbet štiri jugoslov. mladeniče: Franca Marušiča, Zvonimira Miloša, Ferdinanda Bidovca in Ljudevita Valenčiča, kateri so bili sojeni in obsojeni po fašističnem vojnem sodu radi veleizdaje. Celi proces je vsaj delama znan svetovno in obsoja ga celi civilizirani svet .Izvršenje smrtne kazni je bilo popolnoma po sistemu italijanskega fašizma.

In ker niso samo omenjeni štirje žrtve fašizma in njega nasilja, ampak stotine drugih naših rojakov v tužnem Primorju je postala njega žrtev v zasedenem ozemlju; kakor sedaj znano, je bilo usmrčenih 2172 Jugoslovanov in nad 20 tisoč žrtev je po raznih ječah in konfinacijah, in nad pol milijona naših rojakov je vedno izpostavljeno nasilju fašistične krutosti;

in ker te žrtve in jetniki po ječah prosijo milosti, kakor tudi drugi naši rojaki in rojakinje v tužnem Primorju, vsled zatiranja in nasilja, kakor požiganje šol, cerkva, knjižnic, Narodnih domov, gledališč, časopisnih poslopij, kakor tudi raznih trgovskih in industrijalnih institucij, razpust vseh jugoslovanskih kulturnih in ekonomskih društev, preganjanje jugoslovanskih duhovnikov, učiteljev in drugih izobražencev, izgon Jugoslovanov na Sardinske otoke, kjer je podnebje nezdravo in malarično, vsi ti v nebo kričeči čini in zločini na naših rojakih v naši dragi rodni domovini od fašistične vlade silijo nas in vzpodbujajo naš domoljubni čut, da se zbiramo in s tem opozarjamo celi civilizirani svet ali njih zastopnike in predstavnike z upom v srcu na odpomoč.

Bodi toraj sklenjeno, da mi tukaj zbrani iz mesta Forest City in okolice najostrejše protestiramo napram vnebokričečim zatiranjem in pozivljamo celi civilizirani svet, kakor vlado Združenih držav, Ligo narodov in Svetovno razsodišče, in jih prosimo v imenu zatiranih trpinov-rojakov odpomoči in da v svrho tega podvzamejo take korake, da se prekinejo nadaljnja zatiranja in preganjanje naprami našim rodnim bratom, kakor tudi napram vsakemu zatiranemu narodu. Živimo v dobi dvajsetega stoletja civilizacije in početja kakor ta niso v soglasju napredka in sporazuma. Ne prosimo nikake milosti ali milodarov, zahtevamo pa pravice in svobodo, katera je in bi morala biti varovana od vseh predstavnikov in činiteljev vseh vlad. Popolnoma jasno je vsakemu, da nasilja kakor taka morajo brez vsakega premisleka dovesti vse evropske sile do ponovne vojne, katera bo jako lahko zopet privedla tudi našo ljubljeno novo domovino, Zdr. države ameriške, v konflikt. Gotovo, da se s trahom v srcu vsakteri pred ponovnim svetovnim klanjem trese in trepeta, ker bo zopet morenje, strah in trpljenje najboljših moči sveta, to je naših sinov in hčera.

Predložimo to resolucijo Vam, zastopniki narodov, vlad in zakonodaj. Vi, kot činitelji in predstavniki ljudskih mas, podvzemite korake takoj, da ne bo prepozno in da ne zaidemo v ponovno svetovno klanje.

V kar naj Vam pomaga Bog.

Predloženo in enoglasno sprejeto na protestnem shodu ameriških Slovencev v Forest City, Pa., dne 12. oktobra A.D. 1930. Za zbor:

John A. Dečman, preds. zbora.

—o—

HOOVER SE JE ZGANIL

Washington, D. C. — Končno menda pričenja Hoover sam uvidevati, da njegova prerokovana prosperiteta še ni prispela v deželo, in ne more zapreti oči temu, kar ga že od vseh strani bode in drega, namreč da je v deželi na tisoče in celo na milijone stradajočih brezposelnih. Odločil se je zato k energičnemu koraku in sestavil — komisijo, namreč komisijo, da prouči položaj. Naj se torej vesele brezposelni, kajti do drugega poletja utegne ta komisija v resnici ugotoviti — da je brezposelnosti v deželi. — Jao ti, bedni, dokler bodo Hooverjeve komisije "proučevale".

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Vedno in povsod isto.

(Konec.)

Svet, širša javnost ima več na svoji strani: priznanje, veljavo, slavo, ime, čast, uspeh, denar. Marsikdo je talent v tem ali drugem, ampak nima priznanja od sveta, ker pač ni na strani sveta; drugi ni ravno talent, ampak s svetom je, in kujejo ga v zvezde.

Pa presedlaj. Ostaneš isti, ampak takoj te dvigne svet, ako presedlaš na njegovo stran, in takoj zatoneš pred svetom, ako mu obrneš hrbet.

Konkreten slučaj.

Znani H. L. Mencken, katerega lahko označimo kratko za — liberalca, dasi izraz ne krije vsega, silno povzdiguje nekega dr. E. Boyda Baretta. Kdo je ta Barett? Bivši jezuit je, ki je izstopil iz družbe in presedlal v — liberalni, torej Menckenov tabor. Ali je res dr. Barett morda zdaj postal brilijanten pisatelj, fulminanten mislec, zdaj, ko ni več jezuit? Prav nič od tega. Kot pisatelj je bil brilijanten tudi kot jezuit, ampak bilo je brez vsakega priznanja, zdaj pa, ko je presedlal, je postal celo švigašvagarski, ampak . zdaj je ves fulminanten. He, he.

Pred svetom, na zunaj ne odvisi, kako in zakaj se boriš, priznanje pred svetom, slava na zunaj odvisi od tega, kje stojiš, komu se pridružiš. Dobro pa je, da vrednost borbe ne odvisi od zunanje precenitve.

Pravljica o Herakleju na razpotju je vrlo pomembna za vsakega človeka.

* * *

Kisle kumare ali skrbi?

Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji je ali v dobi kislih kumar ali pa nekako v skrbeh.

Gre za neko romanje iz rudarskih revirjev na Brezje. V dobi kislih kumar primejo časnikarji za vsako dlako, ker ni dosti gradiva. In tako je šel poročevalec biroa gledat na ljubljanski kolodvor, ko so šli v dveh vlakih romarji mimo. Razen njega baje ni bilo nikogar na postaji, kar je moralo poročevalcu hudo ugajati, ker vsaj klerikalni Ljubljančanje se za te celo klerikalne romarje niso zmenili, kakor se baje niso za — amerikanske izletnike, dasi zadnje dejstvo noče in noče ugajati.

Poročevalec ni videl rudarjev med romarji, dasi so baje romali rudarji, videl je kmetske obraze, farovške kuharice, cerkvene pevke, a vsaj romarjev je videl okoli 1500, kar ni malenkost.

Kako je moralo to odleči, da ni bilo — rudarjev.

Ampak ni odleglo popolnoma. Neka skrb, se zdi, se je porodila in se poraja. Celo g. Ivan Molek se s klanjanjem ni popolnoma zadovoljil, in omenja — romanja.

Poročevalec v birou Prosvete se v št. 222 še povrne na romanje in govori o "komediji z nedavnim romanjem 'rudarjev' (dekel in farovških kuharic ter otrok)." Kmetje so tokrat padli skozi.

To morajo biti junaki da jih celo farovske kuharice spravijo iz duševnega ravnotežja, in vse bi kazalo, da morajo ti 'poročevalci' stikati po farovžih, ker drugače bi se ne moglo razlagati, da kuharice poznajo?!

Omenil sem — skrbi. Gotovo nisem mogel zadeti, ker junaki s farovškimi kuharicami ne morejo poznati nobenih skrbi. Poročajo le o tem, "česa vsega si naša cerkvena gospoda ne izmisli." Tacol.

Alston, česa si je izmislila ta gospoda? Tudi v Ameriko mora iti vest, da "so si izmislili duhovniki, da bodo šli letos "rudarji" tepeškat v vsa naša tri lepa mesta, v Ljubljano, v Celje in v Maribor, tepeškat za cerkev Kristusa Kralja."

Gre za cerkev, pravo cerkev v Hrastniku, kjer je zdaj le "v bivši kino dvorani." Eh, er, nekaj neke skrbi pa mora le biti pri tem — tepeškanju za cerkev, ker poročevalec je v skrbeh pač, da "postane cerkev poleg Trboveljske premogokopne izkoriščevalne družbe tudi vodja rudarjev," in v skrbeh je dalje, ker "cerkev je pač vedno zvesti oproda kapitalizma," in "kapitalizem izžema, cerkev blagoslavlja žrtve . . ."

Res čudno za — socializem namreč, čudno. Poglejmo.

V Trbovljah in Zagorju imajo svoje farne cerkve, poroča poročevalec in poroča dalje, "pa poglejte ob nedeljah in preštejte, koliko rudarjev hodi v cerkev . . ."

V Hrastniku toraj ni cerkve, v Trbovljah in Zagorju pa rudarji ne hodijo v cerkev. Kaj sledi? Socialisti in socializem so morali toraj v teh revirjih biti edini "vodje rudarjev". Baje nimajo kruha, tako jih kapitalizem tepe in davi. Vrlo žalostno, ako je tako. Ampak čemu se bojijo cerkve, ko rudarji ne hodijo v cerkev, in ne bodo hodili v novo cerkev? Socialisti so vladali in vodili in kraljevali, izključno, edino vodili, pa niso vladanim in vodenim zamogli preskrbeti malo več kruha, da bi ne bilo treba zdaj rudarjem iti "prosit darov in beračit zase in svoje bedne družine?" Ali si ne izstavlja socializem najslabše spričevalo za svoje — vladanje?

To "romanje" naj bi šel poročevalec gledat, to bi bilo povsem na mestu. Romanja imajo nekaj, česar poročevalec ne ume, ker pozna le paple in hamle, tudi nekaj oddiha je pri romanjih, prav kakor hodijo izletniki celo iz Amerike na — oddih, in jim vsak človek ta oddih privošči. Imejte, ako vam ugaja, ampak tudi drugim privoščite nekaj drobtin. Ako se pa že hočete zaletavati v kaka romanja, bi bilo na mestu, da bi se zaletavali malo bolj pametno, ne pa s takimi bajžami o otrocih, pevkah in farovških kuharicah. To kaže, da operirate tako, kakor se operira v dobi kislih kumaric.

"Trikrat na dan smo imeli meso . . .," ampak ni šlo.

—o—

ODKRITJE NOVE RUBENSOVE SLIKE

Newyorški slikar Weitzner je bil pred meseci na javni dražbi kupil staro sliko za 55 dolarjev. Nekega dne jo je dal z radijevimi žarki preiskati in so ugotovili, da se skriva pod to sliko druga slika in sicer Rubensovo delo "Madona z rožnim vencem", o kateri so mislili, da se je izgubila. Gorenjo plast so nato previdno odstranili, tako da se je pokazal Rubensov umotvor v vsej svoji krasoti. Weitznerju ponujajo zanj — 35.000 dolarjev.

—o—

Kdor se brani časopisa, ta se brani znanja in to v lastno škodo.

Phone: Canal 4340

Vinko Arbanas

EDINI SLOV. CVETLIČAR V CHICAGI.

1320 W. 18th St. Chicago

Vence za pogrebe, šopke za neveste in vse v to stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu. Dostavljam na dom.